

Jaarverslag 2016 Kyck over den Dyck

2016 stond wat de molenaars van de Kyck over den Dyck betreft in het teken van het doen van de gewone dingen, er was weinig echt bijzonders aan de hand.

Het was een beetje een standaard jaar, we hebben wat onderhoud gedaan, en, waar de molen voor gemaakt is, graan gemalen.

Een negatief punt dit jaar was dat we de samenwerking met één van onze bakkers hebben moeten beëindigen. Deze bakker was al sinds de heropening in 2001 één van onze afnemers van tarwe, en de laatste jaren ook van spelt. Zonder hier in details te treden, heeft het bestuur een juiste beslissing genomen door de leveringen aan deze bakker stop te zetten.

Uiteraard heeft dit gevolgen voor ons molenaars, omdat we dan minder te malen hebben maar dit hebben we goed weten op te vangen. Buiten dat ons zelf gemalen meel goed verkoopt in de winkel hebben we ook meer werk van bakker Korteweg, die volgens afspraak de volledige oogst aan spelt van een Dordtse boer heeft gekocht. De molenaars en het bestuur hebben er voor gezorgd dat deze partij spelt in Limburg is gepelt, waarna de partij van ca. 4 ton is opgeslagen op de 5^e verdieping van de molen.

Met bakker Korteweg is de afspraak gemaakt dat zijn spelt naar behoefte wordt gemalen en bezorgd, op dit moment is dat 2 zakken per week.

Naast deze spelt hebben we ook via bakker van der Breggen extra maalwerk gekregen, bakker van der Breggen bakt van tarwemeel lekkere molenkoeken, maar hij heeft hiervoor meel nodig wat extra fijn gemalen moet zijn. Halverwege dit jaar hebben wij een paar

zakken extra fijn gemalen tarwemeel geleverd, en dit was van goede kwaliteit waarna we dit jaar een paar partijtjes tarwemeel aan bakker van der Breggen hebben geleverd. Met dit extra werk hebben we het verlies van één bakker goed opgevangen wat ook blijkt uit het aantal gemalen kilo's dit jaar, maar daarover verderop meer.

Onderhoud

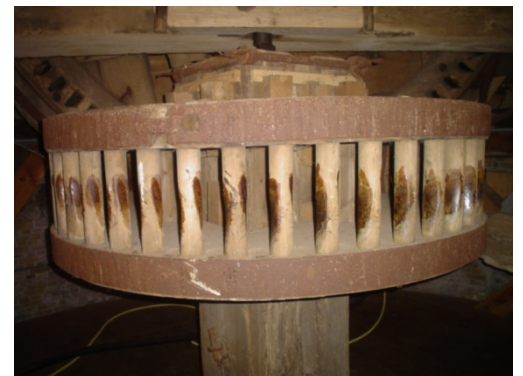
Ook dit jaar is molensteenmaker Hans Titulaer weer een dag geweest om nogmaals te proberen het koppel kunststenen beter afgesteld te krijgen. Vorig jaar was hij hier al 2 dagen voor geweest, met als resultaat dat we er een prima zak meel mee konden malen, maar de stut stond nog steeds behoorlijk scheef, en het uitlichten en bijsteken van de steen ging vrij zwaar. Na een dag van hard werken, rekenen, discussiëren en knopen doorhakken staat de stut veel rechter en komt er nog steeds een prima zak meel uit.

We hebben dit jaar ook de kammen gewassen, iets wat eigenlijk bij het jaarlijks onderhoud hoort.

Wie wel eens bij ons boven geweest is weet dat er veel overbrengingen zijn d.m.v. kammen en staven. Op de foto hiernaast heeft het grote wiel links kammen, en het kleinere in het midden heeft staven. Op de plek waar de kammen de staven raken ontstaan slijtplekken.

Die slijtplekken zijn goed te zien op de foto rechts. Ook op de kammen ontstaan slijtplekken.

Om het hout van de kammen en staven te beschermen smeren we regelmatig deze plekken in met bijenwas wat we eerst op een kookplaatje gesmolten hebben. Bijenwas trekt in het hout en maakt het hout harder, dit noemen wij; het wassen van de kammen. Een paar weken na het wassen voelen de slijtplekken al super glad.

In december hadden we nog een onderhoudsklus aan één van de zeilen. Hier zat een scheur in van ± 20 cm, precies op een stiksel in de rechter onderhoek. Nu heeft Wim Beerden een kennis (schoonvader van Wim zijn dochter) Ivo Hingst genaamd, en Ivo heeft als hobby ambachtelijk zeil maken. Deze hobby voert hij voornamelijk uit in het museum in Woudrichem.

Ivo heeft een lapje zeil, geknipt uit een oud zeil wat we speciaal hiervoor bewaren, over de scheur heen gezet en alle stiksels met de hand genaaid waarbij hij de naald telkens door 4 of 5 lagen stug zeil moest duwen. Begin van de middag was hij klaar en kon het zeil terug op de wiek. Omdat er tegenwoordig veel leerling molenaars examen doen zonder ooit een zeil op een wiek te hebben gelegd, was dit een prachtige gelegenheid om dit door de leerlingen te laten doen, uiteraard onder begeleiding. Jan

Blinde was hier voor uitgekozen en als eerste kreeg hij een uitgebreide instructie in het gebruik van reddingslijnen, veiligheidsharnas e.d. van Wim Beerden.

Op de foto ziet u beide bezig om het zeil vast te knopen.

Aan het einde van de dag waren we een keurig gerepareerd zeil rijker.

Het weer

De tweede helft van 2016 kenmerkte zich doordat er vaak weinig wind stond. Tot oktober was de verwachting dat we dit jaar wel aan de 120.000 omwentelingen zouden komen, maar die verwachting moesten we halverwege de herfst bijstellen. Het aantal omwentelingen is belangrijk omdat we hier een maalpremie voor krijgen. De laagste maalpremie wordt uitgekeerd bij 60.000 omwentelingen, en de hoogste bij 300.000 omwentelingen.

Wij zitten in een 'normaal' jaar rond de 100.000 omwentelingen, maar een stap hoger is 120.000 omwentelingen wat een verschil geeft van $\pm$ €45,-.

Hoeverveel omwentelingen we dit jaar hebben gedraaid kunt u verderop lezen.

Behalve de opmerkelijke windstilte in de herfst waren er geen bijzondere weerdagen met bijvoorbeeld storm of onweer.

Hoewel er in de herfst gemiddeld maar weinig wind stond, was er op één zaterdag voldoende wind, zodat we met twee koppel stenen tegelijk konden malen, iets wat we maar weinig doen.

Instructie c.q. opleiding

Even een uitleg over de opleiding en het examen.

De opleiding tot molenaar wordt verzorgd door het Gilde van Vrijwillig molenaars (GVM) en het examen wordt afgenomen door De Hollandse molen (DHM). Om er zeker van te zijn dat een leerling molenaar voldoende is opgeleid wordt er eerst een proefexamen door het GVM afgenomen, en als je daarvoor geslaagd bent mag je naar het landelijk examen van DHM.

Hoewel de cursus molenaar een hobby cursus is, is het zeker geen vanzelfsprekendheid dat je hiervoor ook zo maar slaagt. De slagingspercentages liggen ieder jaar zo rond de 80%.

In 2015 is onze leerling Daan Ridders geslaagd voor het proefexamen van het GVM, zodat hij in 2016 het landelijk examen van DHM mocht doen.

Helaas heeft hij de examinatoren niet weten te overtuigen van zijn kennis en kunde, waardoor hij het examen niet heeft gehaald.

Het gevolg hiervan is dat hij in 2017 eerst weer proefexamen moet gaan doen bij het GVM, wat in het voorjaar zal zijn, en dan in het najaar weer bij DHM.

Jan Blinde is inmiddels zover in zijn opleiding dat hij alleen nog een paar zaterdagen uren moet maken op een andere molen voordat ook hij zich kan opgeven voor het examen van het GVM.

Waarschijnlijk doet hij proefexamen in het najaar van 2017, en dan hopelijk landelijk examen in 2018 bij DHM. Mogelijk hebben we er dus komende anderhalf jaar 2 geslaagde molenaars bij.

Ries Blom is ook met de opleiding bezig, maar Ries heeft al aangegeven pas in 2018 serieus de theorie te willen gaan leren. In 2018 gaat Ries met pensioen en heeft dan meer tijd hiervoor.

Onze gediplomeerde vrijwillig molenaar Peter Riggers is wat opleidingen betreft niet te stoppen. In 2016 is hij geslaagd voor de cursus watermolenaar, malen op een door water aangedreven molen, en hij is ook maar gelijk gestart met de cursus "Ambachtelijk Korenmolenaar" waarvoor hij reeds voor het theoretische deel geslaagd is.

Jaarcijfers

Wat wij als molenaarsgroep hebben gedaan het afgelopen jaar is vooral goed uit te drukken in aantallen kilo's tarwe, meel en bloem én in gemaakte omwentelingen.

Om met dat laatste te beginnen, we hebben in het afgelopen jaar **109.092** geregistreerde omwentelingen gemaakt.

Hoe verhoudt zich dit tot voorgaande jaren? Dit kunnen we goed zien in tabel 1.

Tabel 1: omwentelingen per jaar

2001	46216
2002	85885
2003	84273
2004	104358
2005	97135
2006	106576
2007	126138
2008	107022
2009	102099
2010	29262
2011	78652
2012	93278
2013	101503
2014	106873
2015	114091
2016	109092
2017	

2016 is voor wat betreft de gemaakte omwentelingen een 'normaal' jaar.

In het hoofdstuk 'weer' heeft u gelezen waarom we dit jaar niet de 120.000 omwentelingen hebben gehaald.

Ter vergelijking; er schijnen in Nederland een paar molens te zijn die 1.000.000 omwentelingen per jaar halen.

Sinds de opening in 2001 hebben we $\pm 1.500.000$ omwentelingen gedraaid. Helemaal precies weten we niet want de eerste twee jaar deed de teller op het bovenwiel het niet of niet goed.

Tabel 2: geproduceerde kilo's

Jaar	Tarwe		Zuidam		Spelt		Dordtse spelt	Bloem
	Wind	Motor	Mout	Rogge	Wind	Motor		
2001	3025							
2002	10650							
2003	8245	1460						150
2004	5400	6775						305
2005	6500	7100						320
2006	5815	4850						335
2007	5275	4700						230
2008	4375	4031						286
2009	2160	5425	4200					375
2010	1575	4560	275	700				50
2011	5050	3550		1225				569
2012	6250	2000						245
2013	5825	1775						469
2014	5525	2125			1925	675		329
2015	4075	2775			1525	1175	477	364
2016	4340	2175			1400	750	1000	320

Hoe zit het met de geproduceerde kilo's tarwemeel en tarwebloem? In het afgelopen jaar 2016, hebben we **4340** kg tarwe op de wind en **2175** kg tarwe elektrisch gemalen en **320** kg bloem gebuild. Voor spelt geldt dat we **1400** kg spelt hebben gemalen op de wind en **750** kg elektrisch.

Bovendien ook nog **1000** kg Dordtse spelt

Opgeteld hebben we in 2016 9985 kg graan gemalen tegen 10.391 in 2015.

Het totaal is dus wat minder geworden, wat volledig te verklaren is door het wegvallen van een bakker. De schade is echter redelijk beperkt gebleven doordat we meer Dordtse spelt zijn gaan malen voor bakker Korteweg.

Plannen voor 2017

Begin 2017 wordt er weer een risico analyse uitgevoerd, daarbij wordt er gekeken of er zaken zijn die de veiligheid van onze vrijwilligers en onze bezoekers in gevaar brengen, en of de vrijwilligers wel op een prettige manier hun taken kunnen doen.

Begin 2017 wordt er door de molenaars weer een schouw gedaan, dit is een algemene controle van de gehele molen aan de hand van een inspectielijst. Hierbij wordt gekeken hoe de staat is van de verschillende onderdelen van de molen. Bekend is al dat de stelling weer geteerd moet worden, waarbij we eventueel nog wel hulp kunnen gebruiken. Verder is de molen ook weer aan een schilderbeurt toe, maar het is nog niet bekend of dat dit al in 2017 gaat gebeuren.

In 2017 hebben we dus ook een paar examens op het programma staan waarbij we uiteraard op een goeie afloop hopen. Als de huidige leerlingen geslaagd zijn wil ondergetekende stoppen als instructeur, als gevolg hiervan zullen er waarschijnlijk geen leerlingen meer worden aangenomen.

Verder gaan we in 2017 lekker verder met waar we al die jaren mee bezig zijn, het laten draaien van onze molen, het malen van tarwe en spelt en het ontvangen en rondleiden van bezoekers.

Molenaarsploeg

Gediplomeerde molenaars:

- Gert Schep
- Johan de Vries
- Marc van der Wulp
- Wim Beerden
- Peter Riggers
- Wim van Bruggen

Molenaars in opleiding:

- Daan Riggers
- Jan Blinde
- Ries Blom

Oproepkrachten:

- Emile Noothout (molenaar)
- Henk Burgerding (inzetbaar voor bijna alles)

Namens de molenaarsploeg

Wim van Bruggen